

Anticipo la meva conclusió. Es deu tractar del nom d'un capítol famós, o de la seva família, de considerable relleu històric, i per tant influent en tots aqueixos llocs: *Abu-l-Ullāc*. En les fonts cristianes el trobem molt esmentat, si bé en notacions aproximades: *Abu-l-Ola* almirall que, enviat pels almuadís, desembarcà a Mallorca en dues expedicions seguides, per desposseir el reietó almoràvit; la segona expedició, que acabà per tenir èxit, fou en l'any 1202-3 (= 599, de l'hègira): Campaner, *Bosquejo de la Dominación Islám. en las Baleares* (pp. 153, 155, 172). Potser és el mateix *Abu-l-Ola* que fa un paper important a Tunis i Tripolitània entorn de 1222 (ibid., ap. 308).

El nom de la mateixa família el trobem més tard en terra més pròxima: *Abulola* o Othmen ben *Abi-lola*, general del rei de Granada, que actuà a Ceuta i el Rif, contra l'Emperador del Marroc els anys 1306-8, amb ambicions de fer-s'hi emperador ell mateix: Giménez Soler (*BABL* III, 335-341), que accentua *Abulolá*, per iniciativa seva, potser sense raó, car després apareix amb una altra vocal final, en els docs. cristians; en els quals el nom surt mutilat de la inicial (com en *Bolulla*): *Bolhole* doc. en cast. a. 1307, i *Osmel Abenboluli*, doc. de 1310 en aragonès (ib. III, 360 i 491). Fins i tot aquests últims representants de la família pogueren contribuir a la creació del nostre grup de topònims, car no oblidem que els moriscos valencians, sevillans etc. seguiren en íntim contacte amb Àfrica i Granada sobretot fins a la Batalla del Salado, que fou prop de Huelva c. l'a. 1350.

És un NP que podem analitzar perfectament en àrab, de l'arrel *ulc* 'apassionar-se, sentir-se àvid', 'mentir', viva en hispanoàrab: «amare: *ulic*, *uluc*, *mauluc*» (*RMa* 239.11, 215b). D'aquí el NP intensiu *Ullāc* ben documentat a Algèria (*GGAlg* 317a). I és sabut que essent síl·laba tancada la penúltima, l'accent en àrab vulgar recula fins aquesta. L'àrab (*Abu-l-Ullāc*) amb la seva *ll* doble ha donat ben normalment els *Bolulla* valencians i el *Bolúlla* sevillà medieval, i és també ben fàcil que en els *Olula* d'Almeria s'hagi simplificat *Bo-* en *O-* i conservat la *ll* sense palatitzar; avui a Algèria els noms en *Abu* apareixen de vegades com *Bu-* però també sovint reduïts a *U-* (*U-qallil*, *U-Hānid*, *U-Hennūs*: en compta una vintena en *GGAlg* pp. 312-19). En la *-o* de la variant *Bollullo(s)* es veu el resultat del matis *ā* que dóna el *ain* a la *a* precedent.

A fi d'evitar dubtes, sospita d'omissions, i futures recerques superflues i errònies, acabo l'article indicant una sèrie de NLL parònims però d'origen distint. Entre els sarraïns del Coll de Rates de 1409 (Mateu, *Misc. Fabra*) figuren *Y. Albolili*, *Ab. Albolili*, *Ci. Abolili*, *Al-Albolili* (iv, 5, 7, 8, 9). Tenim aquí el resultat de *Abu Yellī* algerià (*GGAlg*): sense relació amb el nostre nom i els seus germans, però que podria ser l'ètimon de *Bellillos* prop de Pinos-Puente (Granada), que ja consta com *Belilox* abans de la Conquesta: bastaria partir del genitiu *Abi-* d'aquells NPP moriscos.

Cap relació directa, tampoc, amb els noms que he

estudiat a l'article *La Boella*, ni amb el *Builla/Bufilla* de Bétera, que he posat allí com apèndix. Ni amb *Bafalui/-fallui/Bofarull* (supra, article *Bafalui*) Ni amb *Bufali* (veg. aquest). Altres noms algerians s'hi acosten bastant: *Bu-lāba*, *Bu-labja*, *Bu-ruīla*, *Lūila*, però no hi ha res més en comú que el *Bu-* prefixat.

En canvi potser hem de posar entre els germans dels *Bollullos* andalusos el nom de la pda. Els *Asbenulls* del te. d'Orba (xxxiv, 124); car és ben possible que en els *belulls*, dissimilat *es-benulls*, s'hi aglutinés l'article plural popular *es*, i després s'hi hagi tornat a posar *Els*.

Hi ha una arrel àrbiga *bl* 'mullar-se' (*PAlc*, *RMa*), que realment s'hauria pogut pensar com a punt de partida, de la nostra etimologia, car no hi manca un subst. *bulūla* «moiteur, mouillure», almenys en el diccionari de l'egipci Boqtor (Dozy, *Suppl.* I, 107); però no ens explicaria la *-ll-*, i en tots sentits resulta especulació arbitrària, i molt menys satisfactòria que la que adoptem.

L'altre mot no és tan infundat, perquè quelcom d'això s'ha usat: *tulaylay* «tortueux» Boqtor (Dozy, *Suppl.* II, 558) *luya* «tordu» en l'algerià Beaussier, *luá, melúí* «torcido» en Lerchundi. Res d'això no és cap mot acreditat com a àrab, ni hi ha en àrab normal una arrel pertinent. ¿Potser alguna arrel berber o africana? malentès d'Alcover, imaginant un sign. per a (*Abu-* el prefix personal? Però fins fent els ulls grossos davant unes dades tan incertes i poc ajustades: fóra una etim. impossible, ja per raó fonètica, puix que ni els noms dels *Bolulla* valencians ni els dels andalusos no han tingut mai *-i-* sinó *ll*. — 2 També hi ha a la prov. d'Almeria un poble *Uleila*, que té l'aire de ser un diminutiu àrab de *Olula*; potser els moriscos, perduda ja la noció de l'etim., i pronunciant *Olúlla* com si fos un mot simple n'extragueren un diminutiu *uláyyila*, segons el tipus *qutáyyila* diminutiu de *qutúla*.

Bolvens, V. *Bol-*

BOLVIR

Poble de la Cerdanya central, a la dr. del Segre, 5 k. a l'O. de Puigcerdà.

PRON. MOD.: *bulbí*, 1920 (a Puigcerdà); id. 1926 (a Guils), 1931 (Puigcerdà); 1935 en el poble mateix i els circumdants.

DOC. ANT. 937, un precepte de Lluís d'Ultramar a favor del monestir de Cuixà, després d'anar marcant possessions del cenobi, Tet amunt, fins a l'alt Conflent, passant a Cerdanya, per Bolquera (*Bolcaria*), li assigna «villam *Vulverri* cum terminis --- ecclesia Sctae Caeciliae --- etiam Orucii [*Grus*] ---» (*MarcaH.* 849. 4). No figura en l'Acte C. SdUrg. però sí en el Cpbr. del Cart. de la SdUrg., text quasi coetani i no gaire posterior i de formes menys llatinitzades: *Boluirr* (ms., f.º 12, nota presa en aquell arxiu, xxxviii, 18.15).

949, doc. suspecte (potser falsificat) *Volvirium* (Aba-